INDIAN JOURNAL OF HISTORY AND ARCHAEOLOGY
ISSN (e):2582-225X www.ijha.in
Vol-5, Issue -3, May-June, 2023,
Page No, 54- 63
Peer -Reviewed, Refereed Journal

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಹರಡುವಿಕೆ– ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

ಡಾ.ಬಿ.ಸಿ.ಸುರೇಶ. [1]

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು 2,500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಉಗಮಗೊಂಡು ದೇಶ – ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೌದ್ಧರು ಮಾನವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವನವು ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಧ್ಯಾನ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನಡವಳಿಕೆಯು ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಜ್ಞಾನೋದಯವನ್ನು ಅಂದರೆ, ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ನಿಬ್ಬಾಣ ಸುಖವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿಯೇ ಮಹಾಗುರು ಬುದ್ಧರ ಪ್ರಧಾನ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಧಮ್ಮವಾಗಿದೆ.

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಗೌತಮನು ಕ್ರಿ.ಪೂ.ಆರನೇಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಯೋಧ – ರಾಜನ ಮಗನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾತಿಯ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಆನಂದಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿರಂಜಿತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಆದರೆ, ರಾಜಮನೆತನದ ಭೋಗಗಳಿಂದ ಬೇಸರಗೊಂಡಾಗ, ಗೌತಮನು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಿದನು. ಆ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಸುತ್ತ – ಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ನೈಜ ಸತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡನು. ಅವರ ಸತ್ಯಶೋಧನೆಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯು ಬೋಧಿವೃಕ್ಷದ ತಳದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ದುಃಖದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನಿಬ್ಬಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅದೇ ನಾಲ್ಕು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉದಾತ್ತ ಸತ್ಯಗಳು.

ನಾಲ್ಕು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉದಾತ್ತ ಸತ್ಯಗಳು ಬೌದ್ಧ ಚಿಂತನೆಯ ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೇ ದುಃಖವು ಭಾಗಶಃ ಜೀವನದ ಅಶಾಶ್ವತತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದರೂ, ಈ ಸಂತೋಷವು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಜೀವನವು

---

[1]. **ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,ಶ್ರೀ.ಡಿ,ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಸ,ಪ್ರ,ದ,ಕಾಲೇಜು, ಹುಣಸೂರು.**

ನರಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಿರುವುದರಿಂದ, ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯು ದುಃಖದ ಚಕ್ರ, ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಸಾವಿನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವುದು. ಈ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ನಿಬ್ಬಾಣ ಸುಖ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉದಾತ್ತ ಸತ್ಯಗಳು ಮಹಾಗುರು ಬುದ್ಧರ ಬೋಧನೆಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ, ಆದರೂ ಅವುಗಳು ವಿವರಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಉಳಿದಿವೆ. ಅವು ದುಃಖದ ಸತ್ಯ, ದುಃಖದ ಕಾರಣದ ಸತ್ಯ, ದುಃಖದ ಅಂತ್ಯದ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ದುಃಖದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಮಾರ್ಗದ ಸತ್ಯ. ಹೆಚ್ಚು ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ; ಸಂಕಟವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಿದೆ; ಮತ್ತು ಅದರ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ತರಲು ಒಂದು ಕಾರಣವಿದೆ. ದುಃಖದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಋಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ, ಪ್ರಪಂಚದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆನಂದದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅದು ಕ್ಷಣಿಕ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆನಂದದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ತಣಿಸಲಾಗದ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು. ಅದೇ ತರ್ಕವು ಸಂತೋಷದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಾಗುವುದು, ಅನಾರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾವು ಮಾತ್ರ ನಿಶ್ಚಿತ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಇದೇ ನಾಲ್ಕು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉದಾತ್ತ ಸತ್ಯಗಳು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮುಖಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಒಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ರೀತಿಯ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಭಾವದ ನೋವು. ಮೊದಲ ಸತ್ಯವು ದುಃಖದ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಸತ್ಯ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ದುಃಖದ ಕಾರಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿ, ಆಸೆ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನವು ದುಃಖದ ಮೂಲದಲ್ಲಿದೆ. ಬಯಕೆಯಿಂದ, ಬೌದ್ಧರು ಕಡುಬಯಕೆ ಆನಂದ, ಭೌತಿಕ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಎಂದಿಗೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲಾಗದ ಬಯಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ದುಃಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತರುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಞಾನ, ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡದಿರುವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮಾನಸಿಕ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಒಳನೋಟದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಒಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗದೆ ಉಳಿದಿದೆ. ವಸ್ತುಗಳ ನೈಜ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದುರಾಸೆ, ಅಸೂಯೆ, ದ್ವೇಷ ಮತ್ತು ಕ್ರೋಧದಂತಹ ದುರ್ಗುಣಗಳು ಈ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ.

ದುಃಖದಲ್ಲಿನ ಅಂತ್ಯದ ಸತ್ಯವು ದ್ವಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿಬ್ಬಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ದುಃಖದ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬನು ನಿಬ್ಬಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಾಗ, ಅದು ದುಃಖದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಒಂದು ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಲೌಕಿಕ ಬದುಕಿನ ಚಕ್ರ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನೋದಯವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ದುಃಖದ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬೌದ್ಧರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಷ್ಟಾಂಗೀಕ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಷ್ಟಾಂಗೀಕ ಉದಾತ್ತ ಹಾದಿಯ ಹಂತಗಳೆಂದರೆ; ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಸರಿಯಾದ ಆಲೋಚನೆ, ಸರಿಯಾದ ಮಾತು, ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಿಯೆ, ಸರಿಯಾದ ಜೀವನೋಪಾಯ, ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯತ್ನ, ಸರಿಯಾದ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಏಕಾಗ್ರತೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಮಾರ್ಗವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಲಾದ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ನೈತಿಕ ನಡವಳಿಕೆ – ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆಲೋಚನೆ, ಮಾತು, ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ – ಕ್ರಿಯೆ, ಜೀವನೋಪಾಯ, ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಅಥವಾ ಒಳನೋಟ – ಮೈಂಡ್‌ಫುಲ್‌ನೆಸ್ ಮತ್ತು ಏಕಾಗ್ರತೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಗುರಿಯು ಪ್ರಬುದ್ಧನಾಗುವುದು ಮತ್ತು ನಿಬ್ಬಾಣ ಸುಖವನ್ನು ತಲುಪುವುದು. ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ದುರಾಸೆ, ದ್ವೇಷ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿಬ್ಬಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ನಿಬ್ಬಾಣವು ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣಗಳ ನಡುವಿನ ಚಕ್ರದ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉದಾತ್ತ ಸತ್ಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ; ಜೀವನವು ಬಳಲುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಬೌದ್ಧರು ನಿಬ್ಬಾಣವನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸ್ವರ್ಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ; ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವೆಂದರೆ, ವೈದಿಕ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದುಃಖವಿಲ್ಲ; ಇತರ ಬೌದ್ಧರು ನಿಬ್ಬಾಣವನ್ನು ದುಃಖದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಬೌದ್ಧರ ನಂಬಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಜೀವಿಯ ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮ ನಿಬ್ಬಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವುದೇ ಜನ್ಮ – ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾವಿನ ಚಕ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಬೌದ್ಧರು ನಿಬ್ಬಾಣದ ಕಡೆಗೆ ಇರುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮಧ್ಯದ ಮಾರ್ಗ ಅಥವಾ ಅಷ್ಟಾಂಗೀಕ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರು ನಿಬ್ಬಾಣದ ಸುಖವನ್ನು ತಲುಪಲು ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆಯೇ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ; ಉದಾತ್ತ ಅಷ್ಟಾಂಗೀಕ ಮಾರ್ಗವು ನೈತಿಕ ನಡವಳಿಕೆ, ಏಕಾಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಎಂಬಂತಹ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಅದರಲ್ಲಿನ ನೈತಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯು – ಸರಿಯಾದ ಮಾತು – ಸುಳ್ಳು, ದುರುದ್ದೇಶಪೂರಿತ ಮಾತು ಮತ್ತು ನಿಂಧನೀಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ದೂರವಿರುವುದು. ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ – ಕದಿಯುವುದು, ಕೊಲ್ಲುವುದು ಮತ್ತು ಅಶುದ್ಧತೆಯಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು. ಸರಿಯಾದ ಬದುಕು. ಏಕಾಗ್ರತೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ – ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯತ್ನ – ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅಥವಾ ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯತನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಶಕ್ತಿಯುತ ಇಚ್ಛೆ. ಸರಿಯಾದ ಸಾವಧಾನತೆ – ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಗಮನ. ಸರಿಯಾದ ಏಕಾಗ್ರತೆ – ಅಹಿತಕರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಸಮಚಿತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಅರಿವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯು ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ – ಸರಿಯಾದ ಆಲೋಚನೆ – ನಿಸ್ವಾರ್ಥತೆ ಮತ್ತು ಬೇರ್ಪಡುವಿಕೆ, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು. ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ – ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉದಾತ್ತ ಸತ್ಯಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ತಿಳುವಳಿಕೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕರ್ಮದ ಬೌದ್ಧರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಪೂರ್ವನಿರ್ಧರಿತ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮವು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಟ್ಟ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಅಥವಾ ಔದಾರ್ಯ, ಸದಾಚಾರ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನದಂತಹ ನಿಜವಾದ ಧನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಸುಳ್ಳು, ಕದಿಯುವುದು ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲುವಂತಹ ಕೆಟ್ಟ ಕ್ರಮಗಳು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಂತೋಷವನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಕ್ರಮಗಳು ಸಾಗಿಸುವ ತೂಕವನ್ನು ಐದು ಷರತ್ತುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆಯೇ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಕ್ರಿಯೆ; ನಿರ್ಧರಿಸಿದ, ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ಕ್ರಮ; ವಿಷಾದವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಸಿದ ಕ್ರಿಯೆ; ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮ; ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರ ಕಡೆಗೆ ಕ್ರಮ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ತಟಸ್ಥ ಕರ್ಮವೂ ಇದೆ, ಇದು ಉಸಿರಾಟ, ತಿನ್ನುವುದು ಅಥವಾ ಮಲಗುವುದು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ತಟಸ್ಥ ಕರ್ಮವು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಗುರು ಸೂಚಿಸಿದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮಾನವರು ದುಃಖದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಬೌದ್ಧರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಬುದ್ಧಗುರು ತಾವು ಅಂತಿಮ ನಿಬ್ಬಾಣವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮೊದಲು ಅನೇಕ ಸುವಾರ್ತೆಯ ಬೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿದವರು. ಅವರ ಸುವಾರ್ತೆಯ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಧಮ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಕ್ರವು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದು ಮಾನವನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ವಿಧಿಯದ ಚಕ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ಭಾರತದಿಂದ ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾದ ಇತರ ದೇಶಗಳಾದ ಕೊರಿಯಾ, ಜಪಾನ್, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್, ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್ – ಬರ್ಮಾ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಕಾಂಬೋಡಿಯಾ, ಲಾವೋಸ್ ಮತ್ತು ವಿಯೆಟ್ನಾಂಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಹರಡಿತು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿಯೇ ಗಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೂ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹರಡಿತು. ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಇತರ ದೇಶಗಳು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಸಮಾಜಗಳಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿಯೇ ಈ ನಮ್ಯತೆಯು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಹರಡುವಿಕೆ, ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗುರು ಬುದ್ಧರ ಬೋಧನೆಯ ತತ್ವದರ್ಶನಗಳ ಸುವಾರ್ತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಗೊಂಡಿರುವುದೇ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ. ಈ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ಅಂದಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿದ್ದ ಪಾಳಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಗಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿತ್ತು. ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಬೋಧನೆಗಳು ಬಾಂಧವ್ಯದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೇ ಅಶಾಶ್ವತತೆ – ಅನತ್ಯ, ಅತೃಪ್ತಿ – ದುಃಖ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸತ್ಯದ ಅನುಪಸ್ಥಿಯಿಂದ – ಅನಾತ್ಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ಇಡೀ ಉತ್ತರ ಭಾತರದಲ್ಲಿಯೇ ಹರಡಿರುವಂತಹ ಈ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ಮುಂದೆ ಬೆಳೆದು ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರತೆಯಿಂದಲೇ ಪಂಥೋಪಂಥಗಳೊಡನೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಹಲವು ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿಯೇ ಹರಡಿತ್ತು. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ಶ್ರೀಲಂಕಾ ದೇಶದಲ್ಲಿನ (ಸಿಂಹಳದ) ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಆಗಿರುವಂತಹ ದೀಪವಂಶ ಹಾಗೂ ಮಹಾವಂಶ ಎಂಬ ಮಹಾನ್ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಮೌರ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕನು ತನ್ನ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ; ಸರಿಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನದ ಇದೇ ಬೌಧಧರ್ಮವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹರಡಿತೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವೇ, ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ಹರಡಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಹತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯೀಕ ಆಧಾರಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಸಾಹಿತ್ಯೀಕ ಆಧಾರಗಳ ಪ್ರಕಾರ; ಅಶೋಕ ಮಹಾರಾಜನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಂತಹ ಬೌದ್ಧ ಮಹಾಸಮ್ಮೇಳನದ ಅನಂತರ ಇದೇ ಸಭೆಯ ಘನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಂತಹ ಮೊಗ್ಗಲಿಪುತ್ತ ಎಂಬಂತಹ ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಕು ಅವರು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರಣೆಗಾಗಿಯೇ ಅಂದಿನ ಮಹಿಷಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಇಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮಹಾದೇವ ಥೇರ ಹಾಗೂ

ವನವಾಸಿ (ಬನವಾಸಿಗೆ) ರಖ್ಖಿತ ಎಂಬಂತಹ ಇಬ್ಬರು ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವ ಬಗೆಗೆ ದಾಖಲೀಕರಣಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾದೇವ ಥೆರ ಎಂಬ ಇದೇ ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಕುವೂ ಮಹಿಷಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಗುರು ಬುದ್ಧರು ಬೋಧಿಸಿದ್ದ ಸುವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಬೋಧಿಸಿದ್ದನು. ಈ ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಕುವಿನ ಬೋಧನೆಗಳಿಂದ ಸರಿಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಬೌದ್ಧರಾದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿಯೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಸುಖಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಕುಗಳಾಗಿಯೇ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ದಾಖಲೀಕರಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ, ಇದೇ ಸಿಂಹಳ ದೇಶದ ಮಹಾನ್ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಅಲ್ಲದೇ ಇದೇ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಮ ಹಾಗೂ ಔತ್ತರೇಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ದೀಪವಂಶ ಸದ್ದಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹ, ಮಿಲಿಂದಪಳಿ, ಸಮಂತಚಾಸಾದಿಕದಂತಹ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿನ ಹಲವು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವಂತಹ ಮಹಾಯಾನ ಮಹಾಗುರು ಬೌದ್ಧರ ಪಿರಿ ಅನಂ ಎಂಬ ಎರಡು ಪಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮತಾತ್ವಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಂದಾಗಿ ಹಲವು ಉಪಶಾಖೆಗಳು ಭೂ ದಾಯನೀಯ – ಭದ್ರಾಯನೇ ಧಮ್ಮುತ್ತರೀಯ, ಚೇತಕ – ಚೈತ್ಯಾ ಅಪರಸೇರಿಯ – ಅಸರಶೈಲಿಯ – ಅಪರಶೈಲಿಯ, ಫುಬ್ಬಸೇಲಿಯ – ಪೂರ್ವಶೈಲಿಯ – ಮಹೀಶಾಸರ ಬಹುಸ್ಸುತೀಯ – ಬಹುಶ್ರುತೀಯ ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿನ ಬೌದ್ಧಶಾಖೆಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹೀಶಾಸಕ ಸಹ ಇದರ ಒಂದು ಶಾಖೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗೆಗೆ ನಳಿನಾಕ್ಷದತ್ತ ಎಂಬಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಕಾರ; ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಶಾಸಕ ಪಂಥವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಮಹೀಶಾಸಕ ಶಾಖೆ, ಮಹಿಷ ದೇಶದ – ಮಹಿಷಮಂಡಲ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮದ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಹಾದೇವ ಥೇರನ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಊಹೆಯೇ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಚುಟುವಂಶದ ಒಬ್ಬ ರಾಣಿಯೂ ನಾಗಾರ್ಜುನಕೊಂಡದಲ್ಲಿ ಮಹೀಶಾಸಕರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಬೌದ್ಧವಿಹಾರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನವೊಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವಂತಹ ಬೌದ್ಧರ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯ ಪ್ರಚಾರದಿಂದಾಗಿಯೇ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಹಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಲು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಮೈಸೂರು ನಗರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬೋಧಿ ಸೊಸೈಟಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಬುದ್ಧ ಧಮ್ಮ ಸಮಿತಿ, ಹಲವು ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧ ವಿಹಾರಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಧಮ್ಮವನ್ನು ಅರಿತಂತಹ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮದ ಹರಡುವಿಕೆಯ

ಕೈಂಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿಯೇ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಳೆದು ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಟಿಬೆಟ್‌ನಿಂದ ನಿರಾಶ್ರಿತರಾಗಿ ವಲಸೆಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವವರಿಗೆ ಇದೇ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಹಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ವಾಸಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬಗೆಯಲ್ಲಿನ ಅನುಸರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ನಂಜನಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತಹ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿತ ಗುರುಗಳು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೂಡ 2011ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ.11.100ರಷ್ಟು ಜನರು ಬೌದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮವೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಧಮ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೃಷ್ಣರಾಜನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಲವೆಡೆ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮೀಯ ಕುರುಹುಗಳು ಅತ್ಯಲ್ಪವೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗಳಿಸಿರುವ ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಇದೇ ಬೌದ್ಧ ಧಮ್ಮದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಧಮ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರ ಮಹಾಮಾತ್ಯರನ್ನು ಇದೇ ಮಹಿಷಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಆಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಕೂಡ ದಾಖಲೀಕರಣಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಬೌದ್ಧರಿಗಿಂತಲೂ ನವಬೌದ್ಧರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸತ್ವ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಡಾ.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮಹಾನಾಯಕರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರೇ ಆಗಿರುವವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಟಿಬೆಟ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ವಲಸೆ ನಿರಾಶ್ರಿತರಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಸಮುದಾಯದವರೂ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಹುಣಸೂರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿಯೇ ನೆಲೆಸಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಆತನ ಧಮ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಲು ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರು ಇವರು ಪಂಚಶೀಲ ತತ್ವದ ಆಧಾರಿತವಾಗಿಯೇ ದಲೈಲಾಮ ಅವರೊಡಗೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಜನವರ್ಗದವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಅರುಣಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಂತಹ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಬದುಕನ್ನು ಪುನರ್ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾನೂನಿನ ರೀತ್ಯವೇ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಇದೇ ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಜನಸಮುದಾಯದವರು

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗುರುಪುರ, ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬೈಲುಕುಪ್ಪೆ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹನೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಒಡೆಯರ ಪಾಳ್ಯ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಂಡಗೋಡು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು ನೂರಾರು ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಅಲ್ಲದೇ ಇದೇ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ತಲೆಗೊಂದು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಒಂದು ಜೊತೆಯ ಎತ್ತನ್ನು, ಒಂದೊಂದು ನೇಗಿಲು, ನೊಗವನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸಾಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ನುರಿತರಾಗಿದ್ದಂತಹ ಈ ಜನವರ್ಗವು ಬಹುಬೇಗನೆ ಈ ಹುಣಸೂರು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡರು. ಆ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸಾಯದ ಪದ್ಧತಿಗೂ ಕೂಡ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಇದೇ ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಬೌದ್ಧರು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯದೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಎಣ್ಣೆ ಹಾಗೂ ನೇಯ್ಗೆ ವಸ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಹಕಾರ ಅಪಾರವಾದದ್ದು, ಅವರ ಸಹಕಾರ, ಸಹಾಯವೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದಂತಹ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಕುಗಳು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೋಳುತಲೆಯವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಡು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ನಿಲುವಂಗಿಗಳನ್ನು ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮದ ಸಂಕೇತದ ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಧರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕೂಡ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿನೂತನ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿಯೇ ತಾವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೊಂದು ಬೌದ್ಧ ವಿಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾಗುರು ಬುದ್ಧರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಕಾಡೆನ್ ತೆಹಗ್ಯಾಲಿಂಗ್ ದಜ್ಜಾಂಗ್ ಕಾರೆ ಜೋಡೆ ಎಂಬ ಭವ್ಯ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕೂಡ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಇವರ ಧರ್ಮಗುರುಗಳಾಗಿರುವ ದಲೈಲಾಮ ಅವರು 2004ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 16 ರಂದು ಉದ್ಘಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಬೌದ್ಧ ವಿಹಾರ ಧಾಮದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಸಮುದಾಯದ್ದು ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಊಟ, ವಸತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರಿಗೆ ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೋಧಿಸುವುದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆಯೇ ವ್ಯವಹಾರಿಕ

ಭಾಷೆಯಾಗಿಯೇ ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಹೀಗೆ ಎರಡನ್ನೂ ಕೂಡ ಇವರಿಗೆ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಟಿಬೆಟಿಯನ್ನರು ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿನ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವ ಜನರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಬಲ್ಲವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರಾಗಿಯೇ ಬಂದಂತಹ ಈ ಜನವರ್ಗದವರು ಇಂದು ಈ ನೆಲದ ಸ್ಥಳೀಯರಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವೇ ಅವರಲ್ಲಿನ ಒಗ್ಗಟ್ಟು, ಬಾಂಧವ್ಯ, ಸೌಹಾರ್ದತೆ, ತಮ್ಮ ದೇಶ, ಭಾಷಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ತಮಗೆ ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ದುಡಿಯುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಮನೋಭಾವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜನಸಮುದಾಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೌದ್ಧಧಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ; ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿನ ಕುರುಹುಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ದೊರಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರಾಗಿ ಬಂದಿರುವಂತಹ ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಜನಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದೇ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬೈಲುಕುಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗಾಗಿಯೇ ಒಂದು ವಸಾಹತು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸರಿಸುಮಾರು 14 ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಮಂದಿ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರದೇ ಆದಂತಹ ಬೌದ್ಧ ವಿಹಾರಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ವಿನೂತನ ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಎಂದರೆ, ಬೌದ್ಧ ಗುರುವಿನ ಗೋಲ್ಡನ್ ಟೆಂಪಲ್ ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತಗೊಂಡು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕೂಡ ಒಂದಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚಿನ ಕಾಲಮಾನದ ಯಾವುದೇ ಬೌದ್ಧ ಕುರುಹುಗಳು ಹಾಗೂ ನೆಲೆಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆಧುನಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿರುವ ಜನವರ್ಗದವರೂ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬುದ್ಧ ಗುರುವಿನ ಸುವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ; ಸರಿಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಜನರು ಈ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿ ಸರಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ ಅಂಶವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ; ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲೀಕರಣಗೊಂಡಿರುವ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ, ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮ, ಜೈನಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿರುವ ಬೌದ್ಧಧಮ್ಮವು ಕೂಡ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಕುರುಹುಗಳಿಲ್ಲದ ಈ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ನವಬೌದ್ಧರು ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಶೋಕನ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವ ಥೇರ ಎಂಬಂತಹ ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಕು ಈ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು ಕೂಡ ಅದು ವೈದಿಕರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂದೂ ನವಬೌದ್ಧರು ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಗುರು ಮತ್ತು ಆತನ ಸುವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ

1. *ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್*, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2010, ಲೇಖಕರು: ದಾ.ಎನ್.ಎನ್.ಚಿಕ್ಕಮಾದು.
2. *ನಂಜನಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕು ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್*, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2011, ಲೇಖಕರು: ಡಾ.ಮಂಜುಳಾ ಹುಲ್ಲಹಳ್ಳಿ.
3. *ತಿರುಮಕೂಡಲು ನರಸೀಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್*, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2010, ಲೇಖಕರು: ಎಸ್.ರಾಜೇಂದ್ರಪ್ಪ
4. ಕೃಷ್ಣರಾಜನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2011, ಲೇಖಕರು: ತೇ.ಸಿ.ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ
5. ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2011, ಲೇಖಕರು: ಬಿ.ಶ್ಯಾಮಸುಂದರ್
6. ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕು ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2010, ಲೇಖಕರು: ಡಾ.ಪಿ.ಕೆ.ರಾಜಶೇಖರ್
7. ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2011, ಲೇಖಕರು, ನೀ.ಗಿರಿಗೌಡ.
8. *Mysore District Gazetteer*, Karnataka State Gazetteer, India, Government Press, Bangalore, Ed.: Suryanath U. Kamath.